



# bijlage

## Uitbreiding preventieve aanpak jeugdcriminaliteit

**Contactpersoon**

**Datum**  
22 mei 2023

**Projectnaam**  
Preventie met gezag

**Ons kenmerk**  
4668798

---

Bijlage nummer 4

---

### **Bijlage 4: Uitbreiding preventieve aanpak jeugdcriminaliteit**

Zoals aangegeven in de brede preventiebrief van 1 juli jl. investeert het kabinet in de preventieve aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit met structurele middelen.<sup>1</sup> Hoewel er een flink bedrag beschikbaar is voor de preventieve aanpak, is om het tij te kunnen keren nodig dat middelen gericht worden ingezet. Dit moet gebeuren in gebieden waar de problematiek het hevigst is of waar preventief ingrijpen toename van de problematiek kan voorkomen. Inmiddels is er een start gemaakt met 15 gemeenten die in focusgebieden werken aan Preventie met Gezag. In 2023 wordt de aanpak uitgebreid met nog 12 gemeenten.

Hoewel we met onze aanpak gericht inzetten in de gebieden waar de ernst en omvang van de problematiek het grootst is, is niet gezegd dat binnen andere gemeenten geen sprake is van kwetsbare jongeren die op jonge leeftijd al betrokken raken bij zware vormen van criminaliteit. Ook (kleinere) gebieden met urgente en specifieke problematiek hebben onze aandacht en daarom werken we aan een flexibele aanpak om ook daar gepaste ondersteuning te kunnen bieden. Uiteindelijk is ons streven dat alle gemeenten in Nederland profijt ervaren van Preventie met Gezag door middel van breed beschikbare kennis en ervaringen die worden verspreid via de lerende aanpak. Over de verdere voortgang hiervan, en de versterking van de jeugdstrafrechtketen, zullen we uw Kamer in juli nader informeren.

#### *Verdere uitbreiding Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid*

Na toezegging aan de Kamer en op advies van het Strategisch Beraad Ondermijning<sup>2</sup> is de domeinoverstijgende gebiedsgerichte aanpak uitgebreid met vier aanvullende geprioriteerde gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Dit zijn Delft, Dordrecht, Roosendaal en

---

<sup>1</sup> Kamerstukken II, 2022-2023, 28 741 nr. 86.

<sup>2</sup> Aan het Strategisch Beraad Ondermijning, nemen deel: de politie, het Openbaar Ministerie, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de G4, de G40, de Regioburgemeesters, de Koninklijke Marechaussee, de Raad voor de rechtspraak, het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten, de Belastingdienst, de Douane, het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC) en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Vlaardingen. De veiligheid en leefbaarheid staan in de betreffende focusgebieden in verregaande mate onder druk en vormen een voedingsbodem voor (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit. Deze gemeenten hebben eind april hun plannen voor Preventie met Gezag ingediend en kunnen naar verwachting kort na het zomerreces van dit jaar starten met de uitvoering hiervan.

**Directoraat-Generaal  
Ondermijning**

**Datum**  
22 mei 2023

**Ons kenmerk**  
4668798

#### *Uitbreiding acht nieuwe gemeenten*

Naast de aansluiting van de vier gemeenten is er maatschappelijke noodzaak en financiële ruimte om de preventieve aanpak uit te breiden naar een beperkt aantal gemeenten. Voor de selectie van deze gemeenten is gekeken naar meerdere elementen. De keuze voor deze werkwijze en deze gemeenten is bekrachtigd door het Strategisch Beraad Ondermijning (SBO).<sup>3</sup>

#### *Selectiemethode*

Voor de selectie van extra gemeenten is gekeken naar een mix van verschillende soorten data van bijvoorbeeld het CBS, de Veiligheidsmonitor, de Jeugdmonitor en de politie (zie bijlage). Gezien de domeinoverstijgende aard van Preventie met Gezag is er zowel naar criminaliteitscijfers gekeken als naar gegevens over sociaaleconomische factoren. Criminaliteitscijfers bieden een beeld van de huidige situatie en sociaaleconomische data geven inzicht in de mogelijke voedingsbodem voor jeugdcriminaliteit. Met deze data wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande (wetenschappelijke) kennis over risico- en beschermende factoren voor toekomstig crimineel gedrag.<sup>4</sup>

Voor een brede domeinoverstijgende aanpak is daarnaast een bepaalde ernst en omvang van problematiek nodig. Daarom is er gekeken naar zowel absolute data als relatieve data (bijvoorbeeld het aantal jeugdige verdachten in totaal of per 10.000 inwoners per gemeente). Ten slotte is er voor deze aanpak uitsluitend gekeken naar gemeenten met minimaal 80.000 inwoners, gezien de – absolute – omvang van de problematiek en de vereiste capaciteit van de gemeentelijke organisatie en lokale partners om tot een dergelijke aanpak te komen.

Aan de hand van deze methode is een voorselectie gemaakt van acht gemeenten, te weten: Almere, Enschede, 's-Hertogenbosch, Nijmegen, Helmond, Venlo, Sittard-Geleen en Maastricht. Op basis van bestuurlijke gesprekken met de betreffende gemeenten is besloten dat zij zullen deelnemen aan de aanpak Preventie met Gezag. Komende periode zullen deze gemeenten hun aanvraag en aanpak formuleren. Naar verwachting zullen zij begin 2024 kunnen starten met de uitvoering.

---

<sup>3</sup> Aan het Strategisch Beraad Ondermijning nemen deel: de politie, het Openbaar Ministerie, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de G4, de G40, de Regioburgemeesters, de Koninklijke Marechaussee, de Raad voor de rechtspraak, het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten, de Belastingdienst, de Douane, het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC) en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

<sup>4</sup> De Boer, H., Ferwerda, H., Kuppens, J. (2022), 'Do or Don't: Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit', *Bureau Beke*.

### *Toelichting indicatoren selectie 8 gemeenten*

Belangrijke aanvullende elementen:

- Er is voor gekozen om twee categorieën te identificeren: criminaliteitsfactoren en bredere factoren. Uiteindelijk zijn onderstaande dertien factoren geformuleerd. Deze selectie is gebaseerd op beschikbare data van onder andere het CBS, de Veiligheidsmonitor, de Jeugdmonitor en de politie. Hierbij is van belang dat de primaire doelgroep niet alleen ziet op minderjarigen, maar doorloopt tot 27 jaar.
- Op deze manier wordt zowel het feitelijke beeld van (jeugd)criminaliteit meegenomen, als meerdere factoren die een beeld geven van het risico daarop in een gebied gezien de leefomgeving.
- Zo wordt er gekeken naar het totaal aantal misdrijven van alle soorten, high impact crimes<sup>5</sup> en drugshandel. Op die manier wordt het gehele criminaliteitsbeeld meegewogen en wordt daarnaast nadruk gelegd op twee aspecten (high impact crimes en drugscriminaliteit) waarop ook in Preventie met Gezag nadruk wordt gelegd en waar grote risico's voor jeugdige delinquenten zijn gelegen.<sup>6</sup>
- Van een aantal factoren wordt ook een relatief cijfer meegewogen. Hiertoe is besloten om te zorgen dat de grootte van een gemeente niet te zwaar weegt in de selectie.

**Directoraat-Generaal  
Ondermijning**

**Datum**  
22 mei 2023

**Ons kenmerk**  
4668798

#### Familie:

1. Familiebanden (relatief)(bron: Zicht op ondermijning)  
*Drugsverdachten met minimaal één andere drugsverdachte in de familie.*

#### Onderwijs:

2. Voortijdig schoolverlaters (bron: CBS)  
*Totaal aantal voortijdige schoolverlaters.*

#### Sociaaleconomische status:

3. SES-WOA-score (Welvaart-, Opleiding- en Arbeidsscore) (bron: CBS)  
*Deze score wordt beschreven in termen van de financiële welvaart, het opleidingsniveau en het recent arbeidsverleden van particuliere huishoudens. Het is een gecombineerde score berekend op basis van gegevens over elk huishouden.*

#### Leefomgeving:

4. Ervaren overlast jeugd (bron: Veiligheidsmonitor 2021)  
*Deze factor beslaat het percentage respondenten dat veel overlast ervaart in de woonbuurt van rondhangende jongeren.*
5. Verloedering buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2021)  
*Deze factor beslaat het percentage respondenten dat veel overlast ervaart in de woonbuurt van een of meer vormen van fysieke verloedering.*

#### Criminaliteit:

6. Aantal geregistreerde misdrijven (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde misdrijven in 2021.*

---

<sup>5</sup> Woninginbraken, overvallen en straatroven.

<sup>6</sup> Zie de Voortgangsrapportage high impact crimes en het WODC-onderzoek naar de kenmerken van daders van high impact crimes en hun zeer diverse en gemiddeld vroeger gestarte criminele carrière.

7. Relatief aantal geregistreerde misdrijven (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde misdrijven per 10.000 inwoners in 2021.*

**Directoraat-Generaal  
Ondermijning**

8. Aantal geregistreerde HIC-misdrijven (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde high impact crimes in 2021 (bestaande uit delicten: inbraak woning, straatroof, overval, bedreiging, mishandeling, openlijk geweld tegen persoon).*

**Datum**  
22 mei 2023

**Ons kenmerk**  
4668798

9. Relatief aantal geregistreerde HIC-misdrijven (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde high impact crimes per 10.000 inwoners in 2021 (bestaande uit delicten: woninginbraak, straatroof, overval, bedreiging, mishandeling, openlijk geweld tegen persoon).*

10. Aantal geregistreerde misdrijven drugshandel (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde gevallen van drugshandel in 2021 (absoluut).*

11. Aantal geregistreerde misdrijven drugshandel (bron: politie)  
*Het totaal aantal geregistreerde gevallen van drugshandel per 10.000 inwoners in 2021.*

12. Aantal jongeren verdacht van een delict (bron: politie)  
*Aantal jongeren t/m 24 jaar die verdacht worden van een delict waarvan de zaak is afgedaan door het OM, ongeacht de specifieke eindbeslissing van het OM.*

13. Relatief aantal jongeren verdacht van een delict, per 10.000 inwoners (bron: politie)  
*Aantal jongeren t/m 24 jaar die verdacht worden van een delict waarvan de zaak is afgedaan door het OM, ongeacht de specifieke eindbeslissing van het OM.*

Voor de berekening van relatieve criminaliteitscijfers zijn cijfers over 2021 gebruikt (bron: politie), alsmede inwoneraantallen op 1 januari 2021 (bron: CBS).